

Taluy, Nur (2018). "İkili İlişkilerde Olumlu Olumsuz Mükemmeliyetçilik Ölçeği: Geçerlik ve Güvenirlik Sınama Çalışması". *Uludağ Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi*, C. 19, S. 35, s. 645-667.

DOI: 10.21550/sosbilder.399658

İKİLİ İLİŞKİLERDE OLUMLU OLUMSUZ MÜKEMMELİYETÇİLİK ÖLÇEĞİ: GEÇERLİK VE GÜVENİRLİK SINAMA ÇALIŞMASI*

Nur TALUY**

Gönderim Tarihi: Şubat 2018


Kabul Tarihi: Haziran 2018

ÖZET

Bu çalışmanın amacı, İkili İlişkilerde Olumlu Olumsuz Mükemmeliyetçilik Ölçeği'nin (İİOOMÖ / DAPS) geçerlik ve güvenirlüğünün incelenmesidir. Romantik bir ilişki içinde olan 319 kişi üzerinde uygulanan İİOOMÖ'nün yakınsak geçerliğini sınamak amacıyla Çok Boyutlu Mükemmeliyetçilik Ölçeği (ÇBMÖ-HF) kullanılmıştır. İİOOMÖ'nün yapı geçerliğini sınamak için varimaks eksen döndürme yöntemi kullanılarak yapılan faktör analizi sonucunda, orijinal ölçeğe uygun olan üç faktörlü bir yapı elde edilmiştir. Alt ölçekler, "farklılık", "yüksek standartlar" ve "düzen" adları altında gruplanmıştır. Alt ölçeklerin Cronbach alfa iç tutarlık katsayıları .75 ile .87; test tekrar test güvenirlilik katsayıları .53 ile .63 arasında değişmektedir. Analizler, İİOOMÖ'nin Türk örnekleme üzerinde yeterli düzeyde geçerlik ve güvenirlilik değerlerine sahip olduğunu düşündürmektedir.

Anahtar Kelimeler: *olumlu olumsuz mükemmeliyetçilik, ikili ilişkilerde mükemmeliyetçilik ölçeği, DAPS, geçerlik, güvenirlilik*

* Ölçek çalışmasında değerli zamanını, tüm çaba ve desteğini hiç esirgemeyen Sayın Doç. Dr. Ayda Büyükşahin Sunal'a derin teşekkürlerimi sunarım.

**  Dr. Öğr. Üyesi, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Psikoloji Bölümü, nurtaluy@mu.edu.tr

Uludağ Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi
Uludağ University Faculty of Arts and Sciences Journal of Social Sciences
Cilt: 19 Sayı: 35 / Volume: 19 Issue: 35

The Validity and Reliability Study for the Turkish Version of the Dyadic Almost Perfect Scale

ABSTRACT

The purpose of this study was to investigate the validity and reliability of The Dyadic Almost Perfect Scale (DAPS) for Turkish people. DAPS (İİOOMÖ in Turkish) was administrated to 319 people and Multidimensional Perfect Scale (MPS-HF / ÇBMÖ in Turkish) was used for the convergent validity. In order to determine the construct validity of İİOOMÖ, factor analysis was conducted by using principal components analysis with varimax rotation. The analysis resulted in three factors known originally as “discrepancy”, “high standards” and “order”. The Cronbach’s coefficient alphas for these subscales range between .75 and .87. Also, test-retest reliability for the subscales ranges between .53 and .63. The analysis indicated that İİOOMÖ has a satisfactory level of validity and reliability on Turkish sample.

Key words: *adaptive maladaptive perfectionism, the dyadic almost perfect scale, DAPS, validity, reliability*

Giriş

İnsanoğlu yüzyıllardır yaşamın pek çok yönünde en iyiyi yakalamak uğruna çaba harcamaktadır. Bu nedenle, mükemmeliyetçiliğin yapısı, psikoloji alanyazınında sıklıkla araştırmacıların ilgisini çekmiştir. Mükemmeliyetçilik, genel olarak kişinin sürekli olarak kendisi ve başkaları için yüksek standartlar koyması ile bunları korumaya çalışması olarak tanımlanabileceği (Hill vd.1997: 81; Rice vd. 1998: 304) gibi, aynı zamanda oluşturduğu en yüksek standarda ulaşma isteğidir (Frost vd. 1990: 449). İlk olarak Frost vd. (1990) tarafından kavramlaştırılan mükemmeliyetçilik, olumlu ve olumsuz olmak üzere iki yapıda ele alınmıştır. Olumlu mükemmeliyetçilik, düzenliliğe önem vermekte ve içinde yüksek standartlar oluşturmaya ilişkin kişisel bir bağımlılık barındırmaktadır (Slaney ve Ashby 1996: 394). Buna karşılık olumsuz mükemmeliyetçilik ise ideal ve gerçek performanslar arasındaki farklılık ve uyumsuzluğun değerlendirilmesindeki endişelerle ilişkilidir (Rice vd. 1998: 306) ve kendi kendine konulan standartların ya da beklentilerin karşılanamamasıdır (Rice vd. 2005: 580). Mükemmeliyetçiliğin olumsuz yönlerinin mükemmeliyetçilerin psikolojik durumu üzerinde bir dizi potansiyel zararlı etkiye sahip olduğu araştırmacılar tarafından genel kabul

görmektedir (Flett ve Hewitt 2002; Frost vd. 1990; Hamachek 1978; Hewitt ve Flett 1991a; Mobley vd. 2005; Rice ve Slaney 2002; Slaney vd. 2002).

Alanyazında mükemmeliyetçiliği farklı boyutlarıyla inceleyen çeşitli ölçekler bulunmaktadır. Frost vd. (1990) çok boyutlu bir yapı olarak kavramlaştırdıkları mükemmeliyetçiliği (ÇBMÖ-F / MPS-F) “yüksek kişisel standartlar”, “hatalara karşı kaygı duyma”, “davranışlardan şüphe duyma”, “ana baba eleştirileri”, “yüksek ana baba beklentileri” ve “düzen” adı altında olmak üzere altı alt boyutta incelenmiştir. Buna göre, “hatalara karşı kaygı duyma”, “davranışlardan şüphe duyma”, “ana baba eleştirileri” ve “yüksek ana baba beklentileri” olumsuzken, “yüksek kişisel standartlar” ve “düzen” olumlu mükemmeliyetçilik olarak değerlendirilmektedir (Slaney ve Ashby 1996). Hewitt ve Flett’in (1991a) Çok Boyutlu Mükemmeliyetçilik Ölçeği’nin (ÇBMÖ-HF / MPS-HF) ise üç alt boyutu bulunmaktadır ve bunlar sırasıyla, “kendine yönelik” mükemmeliyetçilik, “başkalarına yönelik” mükemmeliyetçilik ve “sosyal odaklı” mükemmeliyetçilik olarak adlandırılmaktadır. Söz konusu ölçeğin (Hewitt ve Flett 1991a) “kendine yönelik” mükemmeliyetçilik alt boyutu, mükemmeliyetçiliğin birey-içi yönlerini ölçer. Ölçeğin kişilerarası alt boyutlarını ise “başkalarına yönelik” mükemmeliyetçilik ve “sosyal odaklı” mükemmeliyetçilik oluşturur. “Kendine yönelik” mükemmeliyetçilik bireyin kendine yüksek standartlar koyarak mükemmel olmaya çabalama eğilimini içerirken (Hewitt ve Flett 1991a; 2002), “başkalarına yönelik” mükemmeliyetçilik bireyin diğer insanlara gerçekçi olmayan standartlar koymaya eğilimli olmasını, ayrıca diğer insanların yeteneklerine ilişkin inanç ve beklentilerini içermektedir (Hewitt ve Flett 1991a; 1991b; 1993). “Sosyal odaklı” mükemmeliyetçilik ise bireyin başkalarının kendileri için gerçekçi olmayan beklentileri olduğu ve kendilerini katı bir şekilde değerlendirdikleri algısına sahip olmalarıdır (Hewitt ve Flett 2002). “Kendine yönelik” mükemmeliyetçiliğin başarı odaklı olma, benlik saygısını geliştirme gibi bireylere olumlu katkısı bulunmakla beraber (Flett vd. 1991; Hewitt ve Flett 1991a; 1991b; 1993; Hill vd. 1997; Oral 1999; Pirinççi 2009; Stoeber ve Otto 2006) aynı zamanda, bu boyut kendini eleştirme ve suçlama, öfke ve depresif belirtiler gösterme gibi olumsuz özellikleri de içinde barındırmaktadır (Dinç 2001; Hewitt ve Flett 1991b). Ancak birçok çalışma “kendine yönelik” mükemmeliyetçiliğe göre, “sosyal odaklı” mükemmeliyetçiliğin olumsuz olduğunu, ilişki mutsuzluğu ve uyumsuzlukla

çok daha fazla ilişkili olduğunu göstermektedir (Flett vd. 2001; Klibert vd. 2005; Sherry vd. 2003). Hill vd. (1997) göre, “kendine yönelik” mükemmeliyetçilik olumlu kişilerarası özelliklerle, “başkalarına yönelik” mükemmeliyetçilik ise otoriterlik, kibirlilik, güvensizlik ve sosyal olarak mesafeli olmak ile ilişkilidir. Ayrıca, “sosyal odaklı” mükemmeliyetçiliğin yıkıcı ilişki tepkileri, partnerlere karşı duyarsızlaşma, takıntılı düşünce yapısı ile ilişkili olduğu gözlenirken (Flett vd. 2001) “kendine yönelik” mükemmeliyetçiliğin ancak “sosyal odaklı” mükemmeliyetçilikle birlikte bulunmadığı takdirde olumlu görülebileceği belirtilmektedir (Klibert vd. 2005).

Mükemmeliyetçiliğin kişiler arası ilişkiler üzerindeki olumlu ve olumsuz etkilerini değerlendiren, bir diğer ölçek ise Slaney ve Johnson (1992) tarafından geliştirilen “Olumlu Olumsuz Mükemmeliyetçilik Ölçeği” (OOMÖ / APS, Almost Perfect Scale)’dir. Ancak “Olumlu Olumsuz Mükemmeliyetçilik Ölçeği (OOMÖ / APS)” daha sonra eksiklikleri olması nedeniyle Slaney vd. (2001) tarafından tekrar gözden geçirilerek “Olumlu Olumsuz Mükemmeliyetçilik Ölçeği-R” (OOMÖ-R / APS-R, Almost Perfect Scale-Revised) adıyla yenilenmiştir. “Olumlu Olumsuz Mükemmeliyetçilik Ölçeği-R” (OOMÖ-R / APS-R), ”yüksek standartlar”, “düzen” ve “farklılık” alt ölçeklerinden oluşmaktadır. “Yüksek standartlar” boyutu, bireyin kendine yüksek kişisel standartlar koyması ve kendinden beklenti düzeyi, “düzen” boyutu bireyin düzen ve organizasyon gereksinimi ve tercihi, “farklılık” boyutu ise bireyin standartları ile kendi performansı arasındaki uyumsuzluğun ve farklılığın algısı ile bu durumun oluşturduğu rahatsızlık düzeyidir (Slaney vd. 2001: 131). Genel olarak, çalışmalar “farklılık” alt ölçeğinin mükemmeliyetçiliğin olumsuz yönleri ile “yüksek standartlar” ve “düzen” alt ölçeklerinin ise mükemmeliyetçiliğin olumlu yönleri ile ilişkili olduğunu düşündürmektedir (Ashby ve Rice 2002; Ashby vd. 2002; Parker 1997; Rice ve Lapsley 2001; Rice vd. 2005, Slaney vd. 2001). Yapılan çeşitli çalışmaların sonucunda, tutarlı olarak uyumsuz mükemmeliyetçilikle ilişkili bulunan “farklılık” alt boyutunun depresyonla (Rice ve Aldea 2006; Rice ve Ashby 2007; Rice ve Slaney 2002), suçlulukla (Ashby vd. 2006), öfke, düşmanlık ve kin tutmayla (Öngen 2010), düşük benlik saygısıyla (Rice ve Slaney 2002), düşük yaşam doyumuyla (Rice ve Ashby 2007), yüksek kaygıyla (Mobley vd. 2005) ilişkisi olduğu öne sürülmektedir. Bununla birlikte, yapılan çalışmalarda

“yüksekstandartlar” alt boyutu tam tutarlı sonuçlar vermemektedir. Bazı çalışmalarda, bu boyuta ilişkin uyumlu ve uyumsuz mükemmeliyetçiler arasında anlamlı bir farklılık olmadığı (Ashby ve Bruner 2005; Grzegorek vd. 2004; Rice ve Slaney 2002) gözlenirken, Mobley vd. (2005) çalışmasında uyumlu mükemmeliyetçilerin yüksek standartlar alt ölçek puanlarının uyumsuzlara göre yüksek olduğu belirtilmektedir. Ancak, genel olarak, düzen alt boyutu açısından uyumlu ve uyumsuz mükemmeliyetçiler arasında (Grzegorek vd. 2004; Mobley vd. 2005; Rice ve Slaney 2002) anlamlı bir farklılık görülmemektedir.

Mükemmeliyetçiliğin olumlu ve olumsuz yönlerini belirlemek amacıyla Suddarth ve Slaney (2001), alanyazındaki bütün çok boyutlu mükemmeliyetçilik ölçeklerinin alt boyutlarını kullanarak (OOMÖ-R, ÇBMÖ-F, ÇBMÖ-HF) bir inceleme yapmışlardır. Yapılan analiz sonucunda, ilk faktör uyumsuz mükemmeliyetçilik olarak belirlenmiştir. Bu faktör altında “farklılık” (OOMÖ-R), “hatalara karşı kaygı duyma”, “anababa eleştirileri”, “yüksek anababa beklentileri” ve “davranışlardan şüphe duyma” boyutları (ÇBMÖ-F) ile “sosyal odaklı” mükemmeliyetçilik (ÇBMÖ-HF) yer almıştır. İkinci faktör, uyumlu mükemmeliyetçilik olarak adlandırılmıştır. Bu faktör altında “yüksek standartlar” (OOMÖ-R), “yüksek kişisel standartlar” (ÇBMÖ-F), “kendine yönelik mükemmeliyetçilik” ve “diğerine yönelik mükemmeliyetçilik” (ÇBMÖ-HF) yer almıştır. Üçüncü faktör ise “düzen” (OOMÖ-R) ve “düzen-organizasyon” boyutlarını (ÇBMÖ-F) içeren yine uyumlu boyut olarak adlandırılmıştır. Bireylerin mükemmeliyetçiliğin olumlu (ör. düzen, yüksek standartlar) yönünü benimsediklerinde sağlıklı, olumsuz (ör. farklılık) yönünü benimsediklerinde ise daha sağlıksız olabilecekleri araştırmacıların ortak görüşüdür (Slaney vd. 2001: 130; Kottman ve Ashby 2000: 182).

Yaşamın her alanında etkili olan mükemmeliyetçiliğin, ikili ilişkileri de etkilemesi doğaldır. Kişilerarası ilişkilerde ve özellikle romantik ilişkilerde mükemmeliyetçiliğin olumsuz yönlerinin olumsuz etkiler yarattığı düşünülmekte (Habke ve Flynn 2002: 151), aynı zamanda mükemmeliyetçiliğin ilişki sorunlarıyla bağdaştığı ve mükemmeliyetçilikteki artışla birlikte çift uyumunun azaldığı ileri sürülmektedir (Hewitt, Flett ve Mikail 1995: 335). Mükemmeliyetçiliğin ikili ilişkilerdeki etkilerinin uzunca bir süre incelenmemiş olmasını Shea vd. (2006: 107) ikili ilişkilerde

mükemmeliyetçiliği doğru ölçecek bir ölçme aracının geliştirilmemiş olmasıyla ilişkilendirmektedirler. İkili ilişkilerde mükemmeliyetçilik eğilimini ölçmek amacıyla ilk olarak Habke vd. (1997) Hewitt ve Flett'in "Çok Boyutlu Mükemmeliyetçilik Ölçeği"ni romantik ilişkilere uyarlamış ve "başkalarına yönelik" ve "sosyal odaklı" mükemmeliyetçilik maddelerine "benim için önemli kişi" (significant other) terimini ekleyerek yeni bir ölçek geliştirmişlerdir. Ancak, ölçek geçerlik ve güvenilirliği yapılmadığı için uzun süre kullanılamamış olmasına karşın son zamanlarda bu ölçeğin bazı kısımlarının kullanıldığı çalışmalar mevcuttur (Furman vd. 2017; Machinnon vd. 2016). Wiebe ve McCabe (2002) tarafından, yine aynı ölçeğin "kendine yönelik" ve "sosyal odaklı" mükemmeliyetçilik boyutları temel alınarak yeni bir ölçek geliştirilmiştir. Romantik Mükemmeliyetçilik Ölçeği (Romantic Perfection Scale-RPS) adı verilen ölçek ikili ilişki yerine genel mükemmeliyetçiliği ölçtüğü düşünüldüğü için çok fazla kullanılamamıştır. Snell ve Haney (2004) de benzer biçimde Frost vd. (1990) ile Hewitt ve Flett'in (1991) ölçeklerini temel alarak "Çok Boyutlu Romantik Mükemmeliyetçilik Anketi" üzerinde çalışmışlardır. Ancak bu ölçeğin de psikometrik özellikleri incelenmemiştir.

İlgili alandaki bu eksikliği gidermek amacıyla, Shea, Slaney ve Rice (2006) "İkili İlişkilerde Olumlu-Olumsuz Mükemmeliyetçilik Ölçeği" (İİOOMÖ / Dyadic Almost Perfect Scale- DAPS) adı verilen bir ölçek geliştirmişler ve bu ölçek birçok çalışmada (Fons-Scheyd 2008; Lopez vd. 2011; Lopez vd. 2006; Shea vd. 2006; Slaney vd. 2006) kullanılmıştır. Ölçek bireylerin ikili mükemmeliyetçilik düzeylerini ölçmek ve partnerlerine ne derece yüksek performans standartları koyduklarını, yine partnerlerinin kendi beklentilerine ne derece uyup, beklentilerinden ne kadar saptıklarını belirlemek amacıyla oluşturulmuştur. Söz konusu ölçek için Slaney vd. (2001) geliştirdiği, "Olumlu-Olumsuz Mükemmeliyetçilik Ölçeği-R"nin (OOMÖ-R / APS-R) alt boyutlarından yararlanılmıştır. Böylece, "İkili İlişkilerde Olumlu-Olumsuz Mükemmeliyetçilik Ölçeği"nin (İİOOMÖ / DAPS), OOMÖ-R gibi üç alt boyutu bulunmaktadır ve bunlar ölçek içinde aynı adlarla yer almaktadır (Shea vd. 2006). "Yüksek standartlar" alt boyutu, bireyin partnerine ilişkin üstün performans beklentilerini değerlendirmektedir. "Düzen" alt boyutu, kişinin partnerinin düzgün ve düzenli olmasına dair yargı ve beklentilerini ölçmektedir. "Farklılık" alt boyutu ise, bireyin standartları ile partnerinin

performansı arasındaki uyumsuzluğun ve farklılığın algısı bir başka deyişle partnerde algılanan yetersizliği ölçmektedir.

İkili ilişkilerde olumlu ve olumsuz mükemmeliyetçiliğin boyutlarını ölçmek için, Shea vd. (2006) tarafından, aynı araştırma içinde iki adet alt çalışma yapılmıştır. Yapılan bu çalışmaların ilkinde, İİOOMÖ (DAPS) puanlarının hem kadın hem erkeklerde kaçınmacı bağlanma biçimiyle ilişkisi bulunmuş, özellikle kadınlarda “farklılık” alt boyutunun kaygılı-kaçınmacı bağlanmanın yordayıcısı olduğu belirtilmiştir. Birçok çalışma, bu bulguyu desteklemiş ve olumsuz mükemmeliyetçiliğin (Rice ve Lopez 2004) ve İİOOMÖ (DAPS) “farklılık” boyutunun güvensiz (kaçınmacı ve kaygılı) yetişkin bağlanmasıyla ilişkili olduğu ve kişilerarası sorunlara katkıda bulunduğu belirlenmiştir (Fons-Scheyd 2008; Lopez vd. 2006: 543; Lopez vd. 2011: 32). Shea vd. (2006) ikinci çalışmasında ise, İİOOMÖ (DAPS) puanlarının hem erkek hem de kadınlarda kendini eleştirmeye ve özellikle kadınlar için ilişki doyumuyla bağlantılı olduğu bulunmuştur. Bu bulguyla tutarlı olarak, İİOOMÖ (DAPS) üzerine yapılan diğer çalışmalarda (Fons-Scheyd 2008; Lopez vd. 2006) ilişki doyumu ve ilişki bağlanımı olan ya da bağlanımı olmayan bireyler incelenmiş, her iki çalışmada da özellikle “farklılık” alt boyutunun ilişki doyumunun belirleyicisi olduğu gözlenmiştir. Bu bulgulara göre “farklılık” arttıkça ilişki doyumu azalmaktadır. Ülkemizde gerçekleştirilen Taluy’un (2013) çalışmasında da farklılık hem doyum aracılığıyla hem de doğrudan ilişkiye bağlılığı etkilemektedir. Shea vd. (2006) göre, “farklılık” doyumu özellikle kadınlarda yordarken, bazı çalışmalarda cinsiyet farkı bulunmamıştır (Fons-Scheyd 2008; Lopez vd. 2006; Taluy 2013). İkili mükemmeliyetçiliğin “farklılık” boyutunun ilişkinin işlevini yitirmesinde önemli bir risk faktörü olduğu düşünülmektedir (Lopez vd. 2006: 543). Lopez vd. (2006) göre, İİOOMÖ (DAPS) “farklılık” puanlarının sosyal istenirlik, ilk ilişki doyumu, bağlanım düzeyi ve yetişkin bağlanma yöneliminden bağımsız olarak daha sonraki ilişki sıkıntılarına da katkıda bulunduğu ileri sürülmektedir. Olumlu mükemmeliyetçiler mükemmeliyetçi olmayanlarla benzer şekilde, dostane, uyumlu ve itaatkâr bir tarzı benimserken, olumsuz mükemmeliyetçiler yakın ilişkilerini korumakta ve sempati ve sevgilerini ifade etmekte zorlanan, kindar ve soğuk kişilerarası tarzda yüksek puanlara sahip, baskın ve düşmanca bir tarzı benimsemektedirler (Slaney vd. 2006: 138). Tüm bu bulgular, olumsuz

mükemmeliyetçilik olarak görülen “farklılık” alt ölçeğinin kişilerarası işlevsel bozukluklarla ilgili olduğunun bir göstergesidir. Bu nedenle bu boyutun yakın ilişkilerdeki çatışma çözme tarzlarıyla ilişkili olabileceği öngörülmektedir. İİOOMÖ (DAPS) puanlarının çatışma çözme tarzlarıyla ilişkisinin incelendiği bir çalışmada (Fons-Scheyd 2008), “farklılık” puanlarının yıkıcı tepkiler olan çıkış ve yokmuş gibi davranmayı yordadığı gözlenmiştir. Ancak beklenenin aksine, aynı çalışmada “farklılık”, konuşma ve bağlılıkla ilişkisiz bulunmuştur. Taluy (2013) tarafından ülkemizde yürütülen benzer bir çalışmada ise farklılığın artışının yıkıcı tepkiler olan çıkış ve yokmuş gibi davranmayı arttırdığı, konuşma ve bağlılık gibi yapıcı tepkileri ise azalttığı belirlenmiştir.

İİOOMÖ (DAPS), kişi-içi mükemmeliyetçilik ve ikili mükemmeliyetçiliği paralel bir yapıda sergileyerek partnerle ilgili beklenti ve değerlendirmeleri görmek bağlamında araştırmacıya eşsiz bilgi sunan bir ölçektir. Ülkemizde de ikili ilişkilerde mükemmeliyetçiliği doğrudan ölçen bir ölçeğe gereksinim duyulabileceği düşünüldüğünde, sözü edilen ölçeğin Türk Kültürüne uyarlanma çalışmasının alan yazına katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Bu nedenle bu çalışmanın amacı Shea vd. (2006) tarafından geliştirilen İkili İlişkilerde Olumlu Olumsuz Mükemmeliyetçilik Ölçeği'nin (İİOOMÖ / DAPS, Dyadic Almost Perfect Scale) Türk örneklemini üzerinde geçerlik ve güvenilirlik düzeyini belirlemektir.

2. Yöntem

2.1. Örneklem

Çalışmaya 166'sı kadın (% 52), 153'ü erkek (% 48), olmak üzere, duygusal bir birlikteliği olan 319 kişi katılmıştır. Katılımcıların yaş aralığı 17 ile 52 arasında değişmektedir ($M = 22.09$, $ss = 6.46$). Çalışmaya katılanların ilişki türlerine bakıldığında, 268'inin (% 84) flört ettiği, 24'ünün (% 8) evli olduğu, 21'inin (% 7) sözlü / nişanlı olduğu, 6'sının (% 1) ise ilişkilerinin türünü belirtmediği görülmektedir. Katılımcıların 268'i (% 84) üniversite öğrencisi, 32'si (% 11) üniversite mezunu, 11'i (% 3) lisansüstü mezunu, 7'si (% 2) lise mezunudur. 1 kişi eğitim durumunu belirtmemiştir. Şu anda yaşadıkları ilişki süresi ortalamaları 27 aydır ($ss = 53.63$).

2.2. Veri Toplama Araçları

Araştırmada veri toplamak amacıyla İkili İlişkilerde Olumlu Olumsuz Mükemmeliyetçilik Ölçeği (İİOOMÖ- Shea vd. 2006) ve yakınsak geçerliğini saptamak amacıyla Çok Boyutlu Mükemmeliyetçilik Ölçeği (ÇBMÖ- Hewitt ve Flett 1991a) kullanılmıştır. Ayrıca, katılımcılara cinsiyet, yaş, eğitim gibi demografik özelliklerinin yanı sıra, ilişki türü ve ilişki süresi gibi romantik ilişkilerle ilgili sorular sorulmuştur.

2.3. İkili İlişkilerde Olumlu Olumsuz Mükemmeliyetçilik Ölçeği (İİOOMÖ/ DAPS, Dyadic Almost Perfect Scale)

Shea Slaney ve Rice (2006) tarafından geliştirilen “İkili İlişkilerde Olumlu Olumsuz Mükemmeliyetçilik Ölçeği”(İİOOMÖ / DAPS, Dyadic Almost Perfect Scale) yakın ilişkilerde mükemmeliyetçiliği ölçmeyi amaçlamaktadır. “İkili İlişkilerde Olumlu Olumsuz Mükemmeliyetçilik Ölçeği”, “farklılık”, “yüksek standartlar” ve “düzen” alt ölçeklerinden oluşmaktadır. 16 madde “farklılık”, 6 madde “yüksek standartlar” ve 4 madde “düzen” olmak üzere toplam 26 maddeden oluşan ölçek, katılımcıların ikili ilişkilerdeki mükemmeliyetçiliklerini ölçmek ya da başka bir deyişle birlikte oldukları kişileri ne kadar yüksek standartlarla değerlendirdiklerini ve eşlerini kendi beklentileri karşısında ne kadar yeterli ya da yetersiz algıladıklarını ölçmektedir. Her alt ölçek yedi dereceli (1= Kesinlikle Katılmıyorum 7= Kesinlikle Katılıyorum) Likert tipi bir ölçek üzerinden değerlendirilmektedir. Onaltı maddeden oluşan (1, 3, 4, 6, 9, 10, 12, 13, 15, 16, 18, 20, 21, 23, 24, 26) “farklılık” alt ölçeği, bireyin mükemmeliyetçi beklentileri karşısında partnerinde algıladığı yetersizliği ölçmektedir (ör: Eşimin / ilişki yaşadığım kişinin performansı benim için hemen hiç bir zaman doyurucu olmadı). Altı maddeden (5, 8, 11, 14, 19, 25) oluşan “yüksek standartlar” alt ölçeği, bireyin partnerinin yüksek performans ve motivasyon sergilemesine ilişkin genel beklentilerinin değerlendirilmesidir (ör: Benim için önemli kişiden yüksek beklentilerim var). Dört maddelik (2, 7, 17, 22) “düzen” alt ölçeği ise, partnerin düzenli ve temiz olmasına ilişkin beklentileri içerir (ör: Benim için önemli kişi derli toplu olmaya önem vermelidir). Ölçekte yeralan 3, 16, 21 numaralı maddeler ters kodlanmaktadır. Orijinal ölçekte İİOOMÖ alt ölçeklerinin Cronbach alfa katsayıları “farklılık” için .93, “yüksek standartlar”

için .82 ve “düzen” için .87 bulunmuştur ve farklılık alt ölçeği anlamlı bir şekilde ilişki mutsuzluğu ile ilişkili çıkmıştır (Shea vd. 2006).

2.4. Çok Boyutlu Mükemmeliyetçilik Ölçeği (ÇBMÖ / MPS-HF, Multidimensional Perfectionism Scale)

Hewitt ve Flett (1991a) tarafından geliştirilen Çok Boyutlu Mükemmeliyetçilik Ölçeği, “kendine yönelik” mükemmeliyetçilik, “başkalarına yönelik” mükemmeliyetçilik ve “sosyal odaklı” mükemmeliyetçilik alt boyutlarından ve toplam kırkbeş maddeden oluşmaktadır. Yanıtlar 7’li Likert tipi ölçekle, (1= Kesinlikle Katılmıyorum 7= Kesinlikle Katılıyorum) değerlendirilmektedir. “Kendine yönelik” mükemmeliyetçilik” alt boyutu kişinin kendi için ne derecede yüksek standartlar belirlediğini ölçmektedir. Alt ölçeğin maddeleri: 1, 6, 8, 12, 14, 15, 17, 20, 23, 28, 32, 34, 36, 40, 42’dir (ör. Giriştiğim her işte mükemmel olmam çok önemlidir). “Başkalarına yönelik” mükemmeliyetçilik alt boyutu diğer kişiler hakkında kişinin yüksek standartlar oluşturması ve diğerlerine ilişkin beklentilerini ölçmektedir. Alt ölçeğin maddeleri: 2, 3, 4, 7, 10,16, 19, 22, 24, 26, 27, 29, 38, 43, 45’dir (ör. Yakınlarımla hata yapmasına tahammül edemem). “Sosyal odaklı” mükemmeliyetçilik alt boyutu ise, kişi için önemli diğer kişiler tarafından belirlenmiş olan mükemmeliyetçi beklentilere kişinin ne derece ulaşabildiğine ilişkin kendi yeterlilik algısını ölçmektedir. Alt ölçeğin maddeleri: 5, 9, 11, 13, 18, 21, 25, 30, 31, 33, 35, 37, 39, 41 ve 44’tür (ör. Ailem benden mükemmel olmamı bekler). Ölçekteki ters puanlanan maddeler: 2, 3, 4, 8, 9, 10, 12, 19, 21, 24, 30, 34, 36, 37, 38, 43, 44 ve 45’dir.

İç-güvenirlik ve test tekrar test güvenirlik katsayıları sırasıyla “kendine yönelik” mükemmeliyetçilik” alt boyutu için .86, ve .88, “başkalarına yönelik” mükemmeliyetçilik alt boyutu için .82 ve .85, “sosyal odaklı” mükemmeliyetçilik alt boyutu için .87 ve .75 olarak belirtilmiştir.

Ölçeğin Türkçe formunun oluşturulması ve geçerlik ve güvenirlik çalışması Oral (1999) tarafından gerçekleştirilmiştir. Oral’ın çalışmasında benzer bir faktör yapısı elde edilmesine karşın maddelerin bazıları farklı faktörler altında yer almıştır. Türkçeye uyarlama çalışmasında ilk faktör altında on dokuz, ikinci faktör altında on ve üçüncü faktör altında on beş madde yer almaktadır. Bir madde (22.) düşük faktör yükü nedeniyle ölçekten çıkarılmış ölçek 44 madde olarak uygulanmıştır. Türkçe ölçekte birinci faktör

altında 1, 6, 7, 8, 12, 14, 15, 16, 17, 20, 23, 28, 29, 30, 32, 34, 36, 40, 42. maddeler, ikinci faktör altında 2, 3, 4, 10, 19, 24, 26, 38, 43, 45. maddeler ve üçüncü faktör altında 5, 9, 11, 13, 18, 21, 25, 27, 31, 33, 35, 37, 39, 41, 44. maddeler yer almaktadır. Oral'ın uyarlama çalışmasında ölçeğin Cronbach alfa katsayısı .91 olarak bulunmuştur. Alt boyutların Cronbach alfa katsayıları sırasıyla, “kendine yönelik” mükemmeliyetçilik için .91; “başkalarına yönelik” mükemmeliyetçilik için .73 ve “sosyal odaklı” mükemmeliyetçilik için .80 olarak belirlenmiştir.

2.5. İşlem

İkili İlişkilerde Olumlu Olumsuz Mükemmeliyetçilik Ölçeği'nin (İİOOMÖ) Türk kültürüne uyarlama çalışmasının yapılabilmesi için öncelikle ölçeği geliştiren araştırmacılardan Slaney'e ulaşılmış ve ondan uyarlama izni alınmıştır. Ardından, ölçek çok iyi derecede İngilizce dilini bilen üç sosyal psikolog, bir klinik psikolog ve bir İngiliz dili bilimi öğretim görevlisi tarafından Türkçeye çevrilmiş ve çoğunluğun yanıtları temel alınarak ölçeğin Türkçe formu oluşturulmuştur. Veri toplama işlemi yüz yüze görüşme tekniğiyle gerçekleştirilmiştir. Uygulama öncesinde katılımcılara yapılan araştırmaya ilişkin bilgi verilmiş ve gönüllülük onayı alınmıştır. Katılımcıların ölçekleri yanıtlamaları yaklaşık 20 dakika sürmüştür. Katılımcılara çalışmaya katılmalarına karşılık olarak herhangi bir ödül verilmemiştir.

3. Bulgular

3.1. Yapı Geçerliğine İlişkin Bulgular

İİOOMÖ'nün faktör yapısını belirlemek amacıyla her bir alt ölçekten elde edilen puanlara varimaks eksen döndürme yöntemiyle faktör analizi uygulanmıştır. Analiz sonucunda, bireyin tepkileri için varyansın % 46'sını açıklayan ve öz değerleri 1'in üzerinde olan üç faktör belirlenmiştir. Verilerin faktör analizine uygun olup olmadığını gösteren Kaiser-Meyer-Olkin testi = .87 olarak bulunmuştur. Bu sonuç verinin faktör analizi için yeterli olduğunu göstermektedir. Faktör sayısının kararını vermek amacıyla özdeğerler, güvenilirlik değerleri, açıklanan varyans oranı ve yamaç-yığıntı grafiği (scree plot) incelendiğinde, ölçeği üç faktör altında toplamının uygun olduğu görülmüştür. Orijinal ölçekle aynı faktör yapısına sahip çıkan ölçeğin faktör

yükleri ile açıklanan varyans yüzdeleri ve öz değerler Tablo-1’de verilmiştir. Alt boyutlar orijinal ölçekle tutarlı olarak aynı ifadelerle adlandırılmıştır.

Tablo-1. İİOOMÖ’de Yeralan Faktörler İçin Maddeler, Açıklanan Varyans Yüzdesi, Özdeğer ve Faktör Yük Değerleri

Maddeler	Faktör1 Farklılık	Faktör2 Düzen	Faktör3 Yüksek Standartlar
1) Eşim / ilişki yaşadığım kişi bir görevi tamamladıktan sonra sık sık düş kırıklığı yaşıyorum çünkü daha iyisini yapabilecek durumda olduğumu bilirim.	.38		
2) Benim için önemli kişinin düzenli bir insan olmasını beklerim.		.85	
3) Benim için önemli kişi, onun için koyduğum standartları karşılayabilir.			.47
4) Benim için önemli kişi nadiren standartlarıma uyar.	.56		
5) Benim için önemli kişiye ilişkin çok yüksek standartlarım var.			.66
6) Eşim / ilişki yaşadığım kişi için en iyi olan benim için nadiren yeterlidir.	.49		
7) Benim için önemli kişi derli toplu olmaya önem vermelidir.		.87	
8) Benim için önemli kişiden en iyisini beklerim.			.50
9) Eşimin / ilişki yaşadığım kişinin başardıklarından ender olarak doyum sağlarım.	.44		
10) Sık sık engellenmiş hissederim çünkü benim için önemli kişi onun için koyduğum amaçları karşılamaz.	.64		
11) Eşimin / ilişki yaşadığım kişinin yaptığı herşeyde elinden gelenin en iyisini yapmaya çalışmasını beklerim.			.44

12) Eşimin / ilişki yaşadığım kişinin eksik bıraktığı şeylerle ilgili sıkıntım var.	.52		
13) Eşim / ilişki yaşadığım kişi için en iyi olan benim için hiç bir zaman yeterince iyi değildir.	.63		
14) Benim için önemli kişinin işte ya da okuldaki performansına ilişkin yüksek standartlarım vardır.			.73
15) Benim için önemli kişi sık sık beklentilerime uymamaktadır.	.71		
16) Genellikle eşimin yaptıklarının yeterince iyi olduğunu düşünürüm.	.58		
17) Eşimin / ilişki yaşadığım kişinin planlı ve düzenli olması gerektiğini düşünüyorum.		.82	
18) Eşimin / ilişki yaşadığım kişinin performansı benim için hemen hiç bir zaman doyurucu olmadı.	.73		
19) Eşimin / ilişki yaşadığım kişinin en iyisini yapmak için çalışmasına çok gereksinimim var.	.47		
20) Benim için önemli kişi benim performans için koyduğum standartları nadiren karşılayabilir.	.73		
21) Benim için önemli kişinin yaptıklarından oldukça doyum sağlarım.	.58		
22) Eşimin / ilişki yaşadığım kişinin her şeyin yerli yerinde saklanması gerektiğini düşünmesini beklerim.		.65	
23) Eşimin / ilişki yaşadığım kişinin performansı benim standartlarıma nadiren uyar.	.72		
24) Elinden gelenin en iyisini yaptığını bildiğimde bile benim için önemli kişiyi doyurucu bulamıyorum.	.58		
25) Benim için önemli kişiden yüksek beklentilerim var.			.76

26) Eşim / ilişki yaşadığım kişi yapmasını düşündüğüm kadar iyi iş yapmadığında oldukça sinirlenebilirim.	.44		
Özdeğer	5.99	4.15	1.73
Açıklanan varyans %	23	16	7
Toplam varyans %	46		

Tablo-1’de görüldüğü gibi, İkili İlişkilerde Olumlu Olumsuz Mükemmeliyetçilik Ölçeği’nde, birinci faktör bireyin mükemmeliyetçi beklentileri karşısında partnerinde algıladığı yetersizliği ölçen “farklılık” boyutunu, ikinci faktör partnerin düzenli olmasına ilişkin beklentileri içeren “düzen” boyutunu, üçüncü faktör ise bireyin partnerinin üstün performans sergilemesine ilişkin beklentilerini içeren “yüksek standartlar” boyutunu göstermektedir. Orijinal ölçekte “farklılık” boyutunda yer alan 3. madde Türk kültüründe “yüksek standartlar” içinde yer alırken, yine orijinal ölçekte yüksek standartlar içinde yer alan 19. madde ise Türkçeye uyarlama çalışmasında “farklılık” faktörü altında yer almıştır. Birinci faktör varyansın % 23’ünden, ikinci faktör varyansın % 16’sından, üçüncü faktör varyansın % 7’sinden sorumludur. Üç faktör birlikte toplam varyansın % 46’sını açıklamaktadır.

3.2. Yakınsak Geçerliğine İlişkin Bulgular

İkili İlişkilerde Olumlu Olumsuz Mükemmeliyetçilik Ölçeği’nin yakınsak geçerliğini belirlemek için Çok Boyutlu Mükemmeliyetçilik Ölçeği (ÇBMÖ-Hewitt ve Flett, 1991a) uygulanmıştır. Her iki ölçek de mükemmeliyetçiliğin yapısını olumlu ve olumsuz olmak üzere üç farklı yapıda incelemektedir. Ölçeklerin alt boyutlarının birbirleriyle korelasyon değerleri .13 ile .44 arasında değişmektedir. İkili İlişkilerde Olumlu Olumsuz Mükemmeliyetçilik Ölçeği’nin alt boyutları ile Çok Boyutlu Mükemmeliyetçilik Ölçeği alt boyutlarının arasındaki korelasyonlar Tablo-2’de verilmiştir.

Tablo-2. İİOOMÖ Alt Ölçeklerinden ve ÇBMÖ Alt Ölçeklerinden Elde Edilen Puanlar Arasındaki Korelasyonlar

	Kendine Yönelik Mükemmeliyetçilik	Başkalarına Yönelik Mükemmeliyetçilik	Sosyal Odaklı Mükemmeliyetçilik
Farklılık	.13*	.15**	.29**
Düzen	.33**	.27**	.18**
Yüksek Standartlar	.44**	.44**	.30**
*p<0.05 **p<0.01			

3.3. Güvenirliğe İlişkin Bulgular

Ölçeğin güvenilirlik düzeyini sınamak için, iç tutarlık katsayısı ile test-tekrar test güvenilirlik katsayıları hesaplanmıştır. Tüm ölçeğin Cronbach alfa iç tutarlık katsayısı .85 bulunmuştur. Alt ölçeklerin Cronbach alfa iç tutarlık katsayıları sırasıyla; “farklılık” = .87, “düzen”= .85, “yüksek standartlar” = .75dir.

Test tekrar test güvenilirliği için ölçek, 120 katılımcıya üç hafta arayla iki kez uygulanmıştır. Katılımcılardan ilk uygulamada formun üzerine daha sonra hatırlayacakları bir rumuz yazmaları ve ikinci uygulamada aynı rumuzla yeniden sorulara yanıt vermeleri istenmiştir. Yapılan analiz sonucunda elde edilen test tekrar test güvenilirlik katsayıları tüm ölçek için .61, “farklılık” alt boyutu için .53, “düzen” alt boyutu için .63, “yüksek standartlar” alt boyutu için .62 olarak saptanmıştır.Tablo-3’de İİOOMÖ’nün güvenilirlik katsayıları verilmiştir.

Tablo-3. İkili İlişkilerde Olumlu Olumsuz Mükemmeliyetçilik Ölçeği Alt Boyutlarına İlişkin Güvenirlik Katsayıları

	Cronbach Alfa	Test tekrar test güvenilirliği
Farklılık	.87	.53**
Düzen	.85	.63**
Yüksek Standartlar	.75	.62**
Tüm Ölçek	.85	.61**

**p<0.01

4. Tartışma ve Sonuç

Ülkemizde mükemmeliyetçiliğe ilişkin pek çok çalışmanın ve ölçeğin varlığına karşın (Baş 2010; Oral 1999; Özbay ve Mısırlı-Taşdemir 2003; Sun-Selişik 2003), ikili ilişkilerde mükemmeliyetçiliği ölçen bir ölçme aracının olmaması dikkat çekicidir. Bu araştırmanın amacı, Shea vd. (2006) tarafından geliştirilen “İkili İlişkilerde Olumlu Olumsuz Mükemmeliyetçilik Ölçeği”nin (İİOOMÖ / DAPS, Dyadic Almost Perfect Scale) Türkçeye uyarlanmasıdır. Araştırmadan elde edilen bulgulara göre, ilişki yaşayan bireylere uygulanan İİOOMÖ’nün kabul edilebilir psikometrik özelliklere sahip olduğuna ilişkin kanıtların güçlü olduğu görülmektedir.

Ölçeğin yapı geçerliğini sınamak amacıyla her bir alt ölçekten elde edilen puanlara varmaks eksen döndürme yöntemiyle faktör analizi uygulanmıştır. Orijinal formula tutarlı olarak, maddelerin üç faktör altında toplandığı ortaya konulmuştur. Bu çalışma ile orijinal formun faktör yapısı tekrarlanmıştır. Faktör analizi sırasında orijinal ölçekten farklı olarak bazı maddelerin farklı faktörler arasında yer aldığı görülmüştür. Orijinal ölçekte “farklılık” faktörü altında yer alan 3. Madde ters kodlanarak Türkçe formda “yüksek standartlar” faktörü altında yer almıştır. 3. Maddede belirtilen “Benim

için önemli kişi / Eşim onun için koyduğum standartları karşılayabilir” ifadesinin Türk kültüründe partner tarafından standartların yüksek olarak belirlenmesi şeklinde algılanmış olması muhtemeldir. Yine orijinal ölçekte “yüksek standartlar” faktörü altında yer alan 19. Madde ise, Türkçe formda “farklılık” faktörü altında yer almıştır. “Eşimin / İlişki yaşadığım kişinin en iyisini yapmak için çalışmasına çok gereksinimim var” ifadesi Türk kültüründe konulan yüksek standartlardan daha çok, bireyin mükemmeliyetçi beklentileri karşısında partnerinde algıladığı yetersizliği çağrıştırmış olabilir. Bu nedenle Türkçe uyarılma formunda maddelerin alt faktörlerde yer alma şekli orijinal ölçekten farklıdır. Türkçe formda, “farklılık” alt boyutunda “1, 4, 6, 9, 10, 12, 13, 15, 16, 18, 19, 20, 21, 23, 24, 26” numaralı maddeler, “yüksek standartlar” alt boyutunda “3, 5, 8, 11, 14, 25” numaralı maddeler, “düzen” alt boyutunda ise “2, 7, 17, 22” numaralı maddeler yer almaktadır. Orijinal ölçekle tutarlı olarak, 3, 16 ve 21 numaralı maddeler ters puanlanmaktadır.

Yakınsak geçerliğinin saptanmasında, İİOOMÖ alt ölçeklerinin, ÇBMÖ alt ölçekleri ile arasındaki ilişkilere bakılmıştır. ÇBMÖ, İİOOMÖ ile benzer biçimde mükemmeliyetçiliğin yapısını olumlu ve olumsuz olmak üzere üç farklı biçimde incelemektedir. Bunlar; “kendine yönelik”, “başkalarına yönelik” ve “sosyal odaklı” mükemmeliyetçilik yapılarıdır (Hewitt ve Flett 1991a). “Kendine yönelik” mükemmeliyetçilik olumlu özellikleri içinde barındırırken (Hewitt ve Flett 1991a; 1991b; Stoeber ve Otto 2006). “başkalarına yönelik” ve “sosyal odaklı” mükemmeliyetçilik ise olumsuz kişilik ve kişilerarası özellikler ile ilişkili bulunmuştur (Flett vd. 2001; Hill vd. 1997). Suddarth ve Slaney’in (2001) çalışmasında ise “sosyal odaklı” mükemmeliyetçilik uyumsuz, “kendine yönelik” ve “başkalarına yönelik” mükemmeliyetçilik uyumlu olarak adlandırılmıştır. Genel olarak, araştırmalar, İİOOMÖ’de yer alan farklılık” alt ölçeğinin mükemmeliyetçiliğin olumsuz yönleri ile “yüksek standartlar” ve “düzen” alt ölçeklerinin ise mükemmeliyetçiliğin olumlu yönleri ile ilişkili olduğunu düşündürmektedir (Ashby ve Rice 2002; Ashby vd. 2002; Mobley vd. 2005; Parker 1997; Rice ve Lapsley 2001; Rice, vd. 2005, Slaney vd. 2001). Yapılan analiz sonucunda ölçeklerin alt boyutlarının birbirleriyle korelasyon değerleri, .11 ile .44 arasında değişmektedir. Her iki ölçeğin alt boyutları arasında olumlu yönde ilişki gözlenirken, olumlu görülen mükemmeliyetçilik özelliklerinin aralarındaki korelasyon değerlerinin daha yüksek olduğu gözlenmiştir. Elde

edilen deęerlerin ölçeğin yakınsak geçerlilięi için kabul edilebilir olduğu söylenebilir.

İİOOMÖ'nün güvenilirliğini sınamak amacıyla hesaplanan Cronbach alfa iç tutarlılık katsayısı tüm ölçek için .85 bulunmuştur. Alt ölçeklerin Cronbach alfa iç tutarlık katsayıları .75 ile .87 arasında değişmektedir. Test Tekrar test katsayıları .53 ile .63 arasında değişmektedir. Bu çalışmadan elde edilen bulgular Shea vd. (2006) tarafından yapılan çalışmanın bulgularıyla tutarlıdır.

Bu çalışmanın güçlü yönlerinin olmasına ve ilgili yazına katkısı olmasına karşın bazı sınırlılıkları da bulunmaktadır. Çalışmanın en önemli sınırlılığı, örneklemin evreni tam olarak temsil eder nitelikte seçilmemiş olmasıdır. Çalışmada örneklemin büyük bir bölümü üniversitede okuyan bireylerden oluşmaktadır. Bunun yanı sıra evlilerin flört edenlere oranla çok az olması da sonuçları etkilemiş olabilir. Genellemenin sağlıklı olabilmesi için gelecek çalışmaların üniversite öğrencilerinden farklı gruplar üzerinde gerçekleştirmesi yarar sağlayabilir. Bu sınırlılıklara karşın, gerçekleştirilen analizlerin sonucunda beklenen yönde ilişkiler gösteren ölçeğin Türk kültürü için geçerli ve güvenilir olduğuna dair çeşitli kanıtların varlığından söz edilebilir.

Kaynaklar

Ashby, Jeffrey S. ve Linda Pak Bruner (2005). "Multidimensional perfectionism and obsessive-compulsive behaviors". *Journal of College Counseling*, S. 8, s. 31-40.

Ashby, Jeffrey S. ve Kenneth G. Rice (2002). "Perfectionism, dysfunctional attitudes, and self-esteem: A structural equations analysis". *Journal of Counseling and Development*, S. 80, s. 197-203.

Ashby, Jeffrey S. vd. (2006). "Perfectionism, shame, and depressive symptoms". *Journal of Counseling & Development*. S. 4, s. 148-156.

Baş, Aslı Uz (2010) "Uyumlu-Uyumsuz Mükemmeliyetçilik Ölçeği'nin Türkçe'ye Uyarlanması", *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*. C. 4, S. 34, s. 128-138.

Dinç, Yasemin (2001). *Predictive Role of Perfectionism on Depressive Symptoms and Anger: Negative Life Events as the Moderator*. Yüksek Lisans Tezi. Ankara: Ortadoğu Teknik Üniversitesi.

Flett, Gordon L. ve Paul. L. Hewitt (Ed). (2002). *Perfectionism: Theory, Research, and Treatment*. Washington, DC: American Psychological Association.

Flett, Gordon L. vd. (1991). "Perfectionism, self actualization, and personal adjustment". *Journal of Social Behavior and Personality*, S. 6, s. 147-160.

Flett, Gordon L. vd. (2001). "Perfectionism, Beliefs, and Adjustment in Dating Relationships". *Current Psychology: Developmental, Learning, Personality, Social*, S. 20, s. 289-311.

Fons-Scheyd, Alia (2008). *Further Validation of a Measure of Dyadic Perfectionism*. Doktora Tezi. Houston: University of Houston.

Frost, Randy O. vd. (1990). "The Dimensional of Perfectionism". *Cognitive Therapy and Research*, C. 14, S. 5, s. 449-468.

Furman, Celina R. vd. (2017). "A Perfect Blame: Conflict-Promoting Attributions Mediate The Association between Perfectionism and Forgiveness in Romantic Relationships". *Personality and Individual Differences*, S. 111, s. 178-186.

Grzegorek, Jeniffer L. vd. (2004). "Self Criticism, Dependency, Self-Esteem, and Grade Point Average Satisfaction Among Clusters of Perfectionists and Nonperfectionists". *Journal of Counseling Psychology*, S. 51, s. 192-200.

Habke, A. Marie, ve Carol Ann Flynn (2002). "Interpersonal Aspects of Trait Perfectionism". *Perfectionism: Theory, Research and Treatment*. Ed: G.L. Flett & P. L. Hewitt , Washington DC: American Psychological Association, s. 151-180.

Habke, A. Marie vd. (1997). "Perfectionism and Behavior in Marital Interactions". Poster presented at the Annual Meeting of the Canadian Psychological Association, Toronto.

Habke, A. Marie vd. (1999). "Perfectionism and Sexual Satisfaction in Intimate Relationships". *Journal of Psychopathology and Behavioral Assessment*, S. 21, s. 307-322.

Hamachek, Don E. (1978). "Psychodynamics of Normal and Neurotic Perfectionism". *Psychology*, S. 15, s. 27-33.

Hewitt, Paul L. ve Gordon L. Flett (1991a). "Perfectionism in the Self and Social Contexts: Conceptualization, Assessment, and Association with Psychopathology". *Journal of Personality and Social Psychology*, S. 60, s. 456-470.

Hewitt, Paul L. ve Gordon L. Flett (1991b). "Dimensions of Perfectionism in Unipolar Depression". *Journal of Abnormal Psychology*, S. 100, s. 98-101.

Hewitt, Paul L. ve Gordon L. Flett (1993). "Dimensions of Perfectionism, Daily Stress, and Depression: A Test of Specific Vulnerability Hypothesis". *Journal of Abnormal Psychology*, S. 102, s. 58-65.

Hewitt, Paul L. ve Gordon L. Flett (2002). "Perfectionism, Stress, and Coping in Maladjustment". *Perfectionism: Theory Research and Treatment*, Ed: G.L. Flett & P.L.Hewitt, Washington DC: American Psychological Association, s. 253-285.

Hewitt, Paul L. vd. (1995). "Perfectionism and Relationship Maladjustment in Chronic Pain Patients and Their Spouses". *Journal of Family Psychology*, S. 9, s. 335-347.

Hill, Robert W. vd. (1997). "Perfectionism and Interpersonal Problems". *Journal of Personality Assessment*, S. 69, s. 81-103.

Kottman, Terry, ve Jeffrey S. Ashby (2000). "Perfectionistic Children and Adolescents: Implications for School Counselors". *Professional School Counseling*, C. 3, S. 3, s. 182-188.

Klibert, Jeffrey J. vd. (2005). "Adaptive and Maladaptive Aspects of Self-Oriented Versus Socially Prescribed Perfectionism". *Journal of College Student Development*, C. 46, S. 2, s. 141-156.

Lopez, Frederick G. vd. (2011). "A Latent Class Analysis of Dyadic Perfectionism in a College Sample". *Measurement and Evaluation in Counseling and Development*, C. 44, S. 1, s. 32-51.

Lopez, Frederic G. vd. (2006). "Dyadic Perfectionism as a Predictor Of Relationship Continuity and Distress among College Students". *Journal of Counseling Psychology*, S. 53, s. 543-549.

Mackinnon, Sean vd. (2016). "Perfectionistic Concerns, Social Negativity, and Subjective Well-Being: A Test of the Social Disconnection Model". *Journal of Personality*, C. 85, S. 3, s. 326-340.

Mobley, Micheal vd. (2005). "Cultural Validity of the Almost Perfect Scale-Revised for African American Students". *Journal of Counseling Psychology*, S. 52, s. 629-639.

Oral, Muradiye (1999). *The Relationship between Dimensions of Perfectionism, Stressful Life Events and Depressive Symptoms in University Students: A Test of Diathesis-Stress Model of Depression*. Yüksek Lisans Tezi. Ankara: Ortadoğu Teknik Üniversitesi.

Öngen, Demet Erol (2010). "The Relation between Adaptive and Maladaptive Perfectionism and Aggression Among Turkish Adolescents". *Australian Journal of Guidance & Counselling*, C. 20, S. 1, s. 99-108.

Özbay, Yaşar ve Özlem Mısırlı Taşdemir (2003). "Çok Boyutlu Mükemmeliyetçilik Ölçeği: Geçerlik ve Güvenirlilik Çalışması". VII. *Ulusal Psikolojik Danışma ve Rehberlik Kongresi*, Malatya, 9-11 Temmuz.

Parker, Wayne D. (1997). "An Empirical Typology of Perfectionism in Academically Talented Children". *American Educational Research Journal*, S. 34, s. 545-562.

Pirinççi, Leyla N. (2009). *Lise Öğrencilerinin Mükemmeliyetçilik Düzeyleri ile Kaygı Düzeyleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, İstanbul: Maltepe Üniversitesi.

Rice, Kenneth G. ve Mirela A. Aldea (2006). "State Dependence and Trait Stability of Perfectionism: A Short-Term Longitudinal Study". *Journal of Counseling Psychology*, S. 53, s. 205-213.

Rice, Kenneth G. ve Jeffrey S. Ashby (2007). "An Efficient Method for Classifying Perfectionists". *Journal of Counseling Psychology*, C. 54, S. 1, s. 72-85.

Rice, Kenneth G. vd. (1998). "Self-Esteem as a Mediator Between Perfectionism and Depression: A Structural Equations Analysis". *Journal of Counseling Psychology*, S. 45, s. 304-315.

Rice, Kenneth G. ve Daniel K. Lapsley (2001). "Perfectionism, Coping, and Emotional Adjustment". *Journal of College Student Development*, S. 42, s. 157-167.

Rice, Kenneth G., ve Frederick G. Lopez (2004). "Maladaptive Perfectionism, Adult Attachment, and Self-Esteem in College Students". *Journal of College Counseling*, S. 7, s.118-128.

Rice, Kenneth G. vd. (2005). "Parental / Social Influences on Perfectionism and Adult Attachment Orientations". *Journal of Social and Clinical Psychology*, C. 24, S. 4, s. 580-605.

Rice, Kenneth G. ve Robert B. Slaney (2002). "Clusters of Perfectionists: Two Studies of Emotional Adjustment and Academic Achievement". *Measurement & Evaluation in Counseling & Development*, C. 35, S. 1, s. 35-48.

Shea, Andrew J. ve Robert B. Slaney, Kenneth. G. Rice (2006). "Perfectionism in Intimate Relationships: The Dyadic Almost Perfect Scale". *Measurement and Evaluation in Counseling and Development*, S. 39, s. 107-125.

Sherry, Simon B. vd. (2003). "Perfectionism Dimensions, Perfectionistic Attitudes, Dependent Attitudes, and Depression in Psychiatric Patients and University Students". *Journal of Counseling Psychology*, S. 50, s. 373-386.

Slaney, Robert B. ve Jeffrey S. Ashby (1996). "Perfectionists: Study of a Criterion Group". *Journal of Counseling and Development*, S. 74, s. 393-398.

Slaney, Robert B. vd. (2002). "A Programmatic Approach to Measuring Perfectionism". *Perfectionism: Theory, Research, and Treatment*, Ed: G. L. Flett ve P. L. Hewitt, Washington, DC: American Psychological Association, s. 63-88.

Slaney, Robert B. vd. (2001). "The Revised Almost Perfect Scale". *Measurement and Evaluation in Counseling and Development*, S. 34, s. 130-145.

Slaney, Robert B. vd. (2006). "Conceptions of Perfectionism and Interpersonal Problems: Evaluating Groups Using the Structural Summary Method for Circumplex Data". *Assessment*, S. 13, s. 138-153.

Slaney, Robert B. ve Douglas P. Johnson (1992), "The Almost Perfect Scale". (Unpublished manuscript), Pennsylvania State University, University Park.

Snell, William E. ve Dundee Haney (2004). "Measuring Multiple Aspects of Romantic Perfectionism: The Multidimensional Romantic Perfectionism Questionnaire". (Unpublished manuscript).

Stoeber, Joachim ve Kathleen Otto (2006). "Positive Conceptions of Perfectionism: Approaches, Evidence, Challenges". *Personality and Social Psychology Review*, C. 10, S. 4, s. 295-319

Suddarth, Barbara H., ve Robert B. Slaney (2001). "An Investigation of the Dimensions of Perfectionism in College Students". *Measurement and Evaluation in Counseling and Development*, S. 34, s. 157-165.

Sun-Selişik, Zeynep Eda (2003). *The Dimensions of Perfectionism and Their Relationship to Helpless Explanatory Style*. Yüksek Lisans Tezi. Ankara: Ortadoğu Teknik Üniversitesi.

Taluy, Nur (2013). *İkili İlişkilerde Mükemmeliyetçilik ve Çatışma Çözme Tepkileri: Yatırım Modeli Çerçevesinde Yapılan Bir Çalışma*. Doktora Tezi. Ankara: Ankara Üniversitesi.

Wiebe, Robyn E. ve Scott B. McCabe (2002). "Relationship Perfectionism, Dysphoria, and Hostile Interpersonal Behaviors". *Journal of Social and Clinical Psychology*, S. 21, s. 67-91.